

PIRKANMAAN
YMPÄRISTÖKESKUS

.....
Ympäristönsuojeluosasto

Päivämäärä

05.09.2003

Nro

Pir-2002-R-6-53

Fingrid Oyj
PL 530
00101 HELSINKI

Viite

Asia: **YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIOHJELMASTA, FINGRID OYJ:N 400 KV:N VOIMAJOHTO ULVILA - KANGASALA**

Fingrid Oyj on 15.4.2003 toimittanut Pirkanmaan ympäristökeskukselle ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA) annetun lain mukaisen arviointiohjelman, joka koskee 400 kV:n voimajohtohanketta Ulvila - Kangasala

Hankkeen YVA-tarve määräytyy YVA-asetuksen 6 §:n kohdan 8 c perusteella. Sen mukaan YVA-menettelyä sovelletaan yli 220 kV:n voimajohtoihin, joiden pituus on yli 15 kilometriä.

Hanke sijoittuu osittain Pirkanmaan ja Lounais-Suomen ympäristökeskusten alueille. Pirkanmaan ja Lounais-Suomen ympäristökeskukset ovat sopineet, että Pirkanmaan ympäristökeskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoitamana yhteysviranomaisena.

Arviointiohjelma ja arviointiselostus

Arviointiohjelma on hankkeesta vastaavan laatima suunnitelma niistä selvityksistä, joita ympäristövaikutusten selvittämiseksi on tarpeen tehdä sekä siitä miten arviointimenettely järjestetään. Hankkeesta vastaava laatii arviointiohjelman ja yhteysviranomaisen siitä antaman lausunnon perusteella arviointiselostuksen, joka myös tulee julkiseen käsittelyyn.

Hanke ja sen vaihtoehdot

Satakunnan alue on selvästi ylijäämäinen sähköntuotannon suhteen ja huomattava määrä tuotetusta sähköstä siirretään muualle. Hankkeella varaudutaan lisäksi uuden ydinvoimalaitosyksikön mahdolliseen sijoittamiseen Eurajoen Olkiluotoon. Uusi laajamuotoinen sähköntuotanto tai sähköntuonti Ruotsista Satakuntaan lisää alueelta muualle Suomeen poissiirrettävän sähkön määrää.

Uuden voimajohdon pituus on yli 120 kilometriä ja se sijoittuisi osittain Satakuntaan, Ulvilan, Kullaan, Kokemäen ja Kiikoisten kuntien alueille, osittain Pirkanmaalle, Äetsän, Vammalan, Mouhijärven, Nokian, Pirkkalan, Lempäälän, Kangasalan, Ylöjärven ja Tampereen alueille.

Arvioitavat vaihtoehdot

Vaihtoehto 1:n (Ve 1) mukaan uusi johto sijoitetaan valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti olemassa olevien voimajohtoreittien yhteyteen lähes koko johdon matkalle. Nokialla johto sijoittuu Ve 1:ssä täysin uuteen maastokäytävään 2,8 km matkalla Melon voimalaitoksen eteläpuolella siirryttäessä olemassa olevalta johtoreitiltä toiselle.

Vaihtoehto 1A:n (Ve 1A) mukaan selvitetään yleisötilaisuudessa esille tullut mahdollisuus käyttää Tampereen pohjoispuolista reittiä ja kaapeliyhteyttä Näsijärven kohdalla.

Vaihtoehto 1B:n (Ve 1B) mukaan selvitetään yleisötilaisuudessa esille tullut mahdollisuus ylittää Pyhäjärvi Luodon saaren kautta muuttamalla Natura-alueen rajausta tai muunlaisin järjestelyin.

Teknisenä vaihtoehtona selvitetään myös johdon sijoittaminen yhtenäispylväille koko matkalla. Yhtenäispylväät ovat noin 10 – 15 metriä nykyisiä korkeampia.

0-vaihtoehto tarkoittaa voimajohdon rakentamista jättämistä, joka ei hankevastaavan näkemyksen mukaan ole kantaverkon kannalta mahdollinen, koska nykyisen kantaverkon sähkönsiirtokapasiteetti alueella ei ole riittävä sekä uuden että olemassa olevan sähköntuotannon tarpeiden tyydyttämiseen.

Hankkeesta vastaa Fingrid Oyj, jossa hankkeen yhteyshenkilöinä toimivat johtava asiantuntija Erkki Partanen sekä asiantuntija Jorma Sintonen.

Konsulttina ympäristövaikutusten arvioinnissa toimii Suunnittelukeskus Oy, jossa yhteyshenkilönä toimii suunnittelupäällikkö Hannu Kemiläinen.

Liittyminen muihin hankkeisiin

Suunnitellun voimajohdon rakentaminen liittyy osittain uuden ydinvoimalaitosyksikön sijoituspaikkakuntaan. Uuden ydinvoimalaitosyksikön sijoittamisesta Olkiluotoon on tehty erillinen ympäristövaikutusten arviointi.

Arvioinnin yhdistäminen muiden lakien mukaisiin menettelyihin

Arviointimenettelyä ei ole yhdistetty muiden lakien mukaisiin menettelyihin.

Arviointimenettelystä tiedottaminen ja kuuleminen

Arviointiohjelman vireilläolosta on ilmoitettu YVA-lain ja -asetuksen mukaisesti seuraavissa lehdissä 3.-6.6.2003: Aamulehti, Kangasalan Sanomat, Lalli, Lempäälän-Vesilahden Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus, Nokian Uutiset, Satakunnan Kansa, Sydän-Satakunta, Ulvilan Seutu ja Ylöjärven Uutiset.

Arviointiohjelmasta on kuulutettu hankkeen vaikutusalueen kunnissa ja se on ollut nähtävillä hankkeen vaikutusalueen kunnissa 3.6.2003 – 18.07.2003 välisen ajan sekä internetissä.

Arviointiohjelma on laadittu suomeksi ja sitä on ollut saatavilla niissä paikoissa, missä arviointiohjelma on ollut nähtävillä.

Vuorovaikutus ohjelmaa laadittaessa

Arvioinnin vireille tulosta järjestettiin hankevastaavan toimesta 31.1. – 1.2.2003 tiedotustilaisuudet Ulvilassa, Vammalassa ja Lempäälässä.

Hankkeesta vastaava on perustanut vuorovaikutusta varten viranomais- ja ohjausryhmät Pirkanmaan ja Satakunnan alueille. Ryhmiin hankkeesta vastaava on kutsunut alueen kuntien, maakunnallisten liitojen, alueellisten ympäristökeskusten, Länsi-Suomen lääninhallituksen sekä Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan ja Satakunnan piirien edustajat.

Arviointiohjelmasta annetut lausunnot

Arviointiohjelmasta pyydettiin yhteysviranomaisen toimesta lausunnot alueen kunnilta, alueen maakunnan liitoilta, Keski-Suomen liitolta, Lounais-Suomen ympäristökeskukselta sekä seuraavilta muilta tahoilta: Ilmavoimien eskunta, Ilmailulaitos, Museovirasto, Tampereen museo, Satakunnan museo, Työvoima- ja elinkeinokeskus Pirkanmaa, Työvoima- ja elinkeinokeskus Keski-Suomi, Hämeen tiepiiri, Turun tiepiiri, Merenkululaitos/Järvi-Suomen merenkulkupiiri, Suomen luonnonsuojeluliiton Pirkanmaan piiri ry, Suomen luonnonsuojeluliiton Satakunnan piiri ry, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ry., Porin lintutieteellinen yhdistys ry., MTK Pirkanmaa, MTK Satakunta, Pirkanmaan Metsäkeskus, Lounais-Suomen Metsäkeskus, Länsi-Suomen lääninhallitus, Pirkanmaan Yrittäjät ry., Teollisuuden ja Työnantajien Keskusliitto (Pirkanmaa) ja SAK: Pirkanmaan paikallisjärjestö ry.

Ulvilan kaupungin hallituksen antamassa, ympäristölautakunnan päätöksen mukaisessa lausunnossa todetaan, että Ulvilan kaupungilla ei ole muuta huomautettavaa arviointiohjelmaan kuin se, että arviointityössä on selvitettävä erityisesti Ulvilan muuntoaseman aiheuttama melu.

Kullaan kunnanhallituksen kannan mukaan voimajohdon rakentamisen ensisijainen vaihtoehto tulisi olla voimajohdon sijoittaminen yhteinäispylväisiin siten, että uusien johtoalueiden tarve poistuu. Lisäksi kunnanhallitus pitää tärkeänä, että voimajohdon suunnittelua ja rakentamista koskevat yleisötilaisuudet pidetään kaikissa niissä kunnissa, joiden alueella johto tulee sijaitsemaan.

Kokemäen kaupungin ympäristölautakunnalla ei ole huomauttamista ko. ympäristövaikutusten arviointiohjelman johdosta.

Kiikoisten kunnanhallituksella ei ole muuta huomautettavaa arviointiohjelmasta kuin se, että molemmat voimajohdot tulisi rakentaa samoihin pylväsrakenteisiin.

Vammalan kaupunginhallitus toteaa, hankittuaan asiasta kaupungin teknisen lautakunnan lausunnon, ettei Vammalan kaupungilla ole huomautettavaa Ulvila-Kangasala 400 kV voimajohdon ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.

Mouhijärven kunnanhallituksen näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa esitetyt vaihtoehtotarkastelut ja vaikutusten arvioinnit ovat riittävän kattavat. Osayleiskaavan ja kulttuurimaisema-alueilla johto tulisi sijoittaa yhteispylväisiin.

Nokian kaupunginhallitus toteaa rakennus- ja ympäristölautakunnan esityksen mukaisesti, että voimalinjan rakentamisen toteuttamisen poikkeusratkaisut vaihtoehtoineen tulee esittää paikkakohtaisesti ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Vanhan ja uuden johtoreitin alueella tulee ottaa huomioon johtoreitin lähelle sijoittuva asutus ja voimalinjan maisemalliset vaikutukset. Ve1:ssä vaikutuksia luontoon pitää selvittää erityisesti Kuljun alueella, Linnavuoren itäpuolella ja Melossa. Kuljun alueella on Ketaranvuori – Vaunuvuori-kallioalue, joka on luokiteltu luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaaksi kallioalueeksi. Melossa on Pöllönvuoren Natura 2000-kohde. Kohde on maiseman- ja luonnonsuojelun kannalta valtakunnallisesti arvokas kallioalue. Vaihtoehto 1A:n (Tampereen pohjoispuolinen) arvioinnissa tulee ottaa huomioon Muurainkalliosta Tampereen suuntaan, lähelle johtoreittiä sijoittuva asutus sekä Alinenjärven ohitus länsipuolelta. Nokialla on valmisteilla osayleiskaava Kyynijärven – Juhansuon väliselle alueelle, mikä on huomioitava selvityksissä. Luontoselvityksissä on otettava huomioon, että valtatie 11 pohjoispuolella sijaitsee Kaakkurijärvien Natura 2000-alue. Ve 1B:n (Luodon saari) arvioinnissa on selvitettävä hankkeen vaikutukset asutukseen Sotkan uudella asuinalueella ja Tervasuon alueella, mihin on valmisteilla laaja asemakaava. Voimalinjan vaikutuksia luontoon tulee pitää erityisesti selvittää Luodon saarella, joka on kokonaisuudessaan luonnonsuojelu- ja Natura 2000 – aluetta. Osa saaresta kuuluu valtakunnalliseen lehtojensuojeluohjelmaan. Lisäksi on selvitettävä voidaanko olemassa olevat voimalinjat Luodossa yhdistää uuteen linjaan.

Ylöjärven kunnan ympäristölautakunta on antanut lausunnon, jossa mainitaan, että yleisesti ottaen ympäristövaikutusten arviointiohjelma on kattava ja keskeiset ympäristötekijät huomioidaan ohjelmassa. Ylöjärven osalta ei arviointiohjelmaa voida arvioida yksityiskohtaisesti, koska kuntaa koskeva reittivaihtoehto 1A ei ole esitetty asiakirjoissa muiden vaihtoehtojen tapaan. Ylöjärven kunta vastustaa vaihtoehto 1A:ta eli johdon tuomista kunnan alueelle ja Näsijärven ali, koska sille ei ole riittäviä perusteita.

Tampereen kaupungin ympäristölautakunta toteaa kaavoitusyksikön ja ympäristövalvontayksikön kannanottojen mukaisesti, että Tampereen pohjoispuolinen, Näsijärven kaapelissa alittava vaihtoehto vaikuttaa maankäytön kannalta varsin hankalalta. Linja on käytännössä mahdoton vetää Linnaninmaan, Atalan, Tasanteen ja Olkahisten muodostaman asuntoalueenauhan läpi. Atalan ja Tasanteen rakentamattoman välin sulkee Halimasjärven luonnonsuojelualue. Ojalan alueella kaupungilla on tärkeät uudet asuntoaluevaraukset, missä on runsaasti liito-oravaesiintymiä, jotka rajoittavat sekä voimajohtolinjan että asutuksen suunnittelua. Vähiten haitallista olisi linjata pohjoinen vaihtoehto entisen Aitolahden kunnan pohjoisosien kautta kiertäen mm. seutukaavassa esitetyt Nurmin ja Sorilan asuntoalueet. Palonkylän pohjoispuolella linja voisi yhtyä nykyiseen Kangasalta pohjoiseen johtavaan linjakäytävään. Maankäytön kannalta Tampereen eteläpuolta kiertävä vaihtoehto 1 vaikuttaa selvästi paremmalta kuin vaihtoehto 1A ja varsin luontevalta sen sijoituksessa jo olevien johtojen yhteyteen.

Pirkkalan kunnan kunnanhallitus toteaa ympäristölautakunnan päätöksen mukaisesti, että ympäristövaikutusten arviointiohjelma on Pirkkalan kannalta riittävä.

Lempäälän kunnan tekninen toimi mainitsee antamassaan lausunnossa, että Sääksjärven alue on yksi kunnan rakentamisen kasvukeskuksista, tästä syystä kunta pitää tärkeänä, että välillä I - J selvitetään mahdollisuus tehdä Ulvila-Kangasala johto yhteispylväisiin. Tarkastelu ei sa olla pelkkä tekninen tarkastelu, vaan siinä tulee tarkastella ympäristövaikutuksia laajemmin. Arvioinnissa tulee selvittää myös myönnetty poikkeusluvut, suunnitelmatarveratkaisut sekä ympäristö- ja maa-ainesluvut. Ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen liittyvissä vaikutuksissa tulisi selvittää ja arvioida myös rakentamisvaiheen aikaiset haitat, kuten melu. Vaikutuksissa ihmisten maisemaan ja kulttuuriperintöön tulee selvittää, miten maisemahaittoja voidaan lieventää ihmistoiminnan kannalta keskeisissä kohteissa, kuten asutuksen ja teollisen toiminnan läheisyydessä.

Kangasalan kunnanhallitus toteaa ympäristölautakunnan esityksen mukaisessa päätöksessä, että arviointiohjelma on havainnollinen siinä käyttettyjen valokuvien, karttojen ja leikkauskuvien ansiosta. Kangasalla välillä J-K, erityisesti Lentolan teollisuusalueen kohdalla tulee tehdä kaupunkikuvallinen tarkastelu, jonka yhteydessä harkitaan myös voimajohtojen sijoittamista ns. maisemapylväisiin. Muilta osin Kangasalan kunnalla ei ole huomautettavaa arviointiohjelman sisältöön.

Pirkanmaan liiton maakuntahallitus mainitsee antamassaan lausunnossa, että valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden huomioon ottaminen johtaa voimalinjojen ja teiden sijoittamiseen mahdollisuuksien mukaan samaan johtokäytävään. Ratkaisu säästää tarvittavaa maa-alaa, mutta voi johtaa kohtuuttomiin ratkaisuihin yksittäisten maanomistajien kohdalla. Tästä syystä sekä erilliskohteiden että yhteispylväille toteutettavan vaihtoehtojen tarkastelu on perusteltua. Johdon sijoittelu Tampereen kaupunkiseudulla on erittäin vaikeaa olemassa olevan maankäytön asettamien rajoitusten vuoksi. Tämä heijastuu myös vaihtoehtojen muodostamismahdollisuuksiin. Tampereen pohjoispuolista reittiehdotusta voidaan Pirkanmaan liiton mukaan tutkia karkealla tasolla, jotta saadaan selville sen realiteetti. Luodon saari on maakuntakaavan työvaiheisessa luonnoksessa luonnonsuojelulla toteutettavaksi tarkoitettu suojelualue, joka lisäksi on Natura-alue. Tämä asettaa arvioinnille erityisvaatimuksia. YVA-prosessin aikataulu sopii hyvin yhteen liiton maakuntakaavan valmistelun kanssa, sillä arvioinnin tulokset voidaan ottaa huomioon maakuntakaavan valmistelussa. Liiton näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa esitetyt vaihtoehtotarkastelut ja vaikutusten arvioinnit ovat riittävän kattavat.

Satakuntaliitto toteaa antamassaan lausunnossa, että Satakunnan seutukaavassa 5 ei ole otettu huomioon olemassa olevan johtokäytävän rinnalle sijoittuvaan johtokäytävään. Pääsähkölinojen suunnittelussa tulisi pyrkiä mahdollisimman pieniin haittoihin maa- ja metsätaloudelle. Yhdensuuntaisten sähkölinjojen kohdalla tulisi tällöin erityisesti kiinnittää huomiota mahdollisuuteen sijoittaa linjat samoihin pylväisiin. Satakuntaliitto pitää tärkeänä, että arviointivaiheessa johtolinjan vaikutuksia tarkastellaan arviointiohjelman mukaisesti myös maankäytön näkökulmasta. Seutukaavassa olevat aluevaraukset tulee näkyä riittävän selkeästi arviointiselostuksessa, mikäli ne sijoittuvat voimajohtojen läheisyyteen. Satakuntaliitto pitää YVA-menettelyn kohteena olevaa hanketta tärkeänä kantaverkon tur-

vaamisen kannalta. Ohjelmassa esitetyt tarkasteluvaihtoehdot ja arvioitavaksi esitetyt vaikutukset täyttävät liiton mielestä hyvin YVA-lain ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden vaatimukset.

Keski-Suomen liitto toteaa, että voimajohto sijoittuu kokonaisuudessaan maakunnan ulkopuolelle, mutta se varmistaa sähkönsiirtoa häiriöiltä ja parantaa Keski-Suomen sähkönsaantia niin laadullisesti kuin siirtokapasiteetinkin osalta. Liitolla ei ole huomautettavaa arviointiohjelmaan. Aikataulu mahdollistaa tarvittavien maastotarkastuksien ja -selvitysten tekemisen, joiden merkitys hankkeen vaikutuksia luonnonoloihin arvioitassa on tärkeää.

Lounais-Suomen ympäristökeskus on antanut asiasta lausunnon, jossa mainitaan yleisesti, että arviointiohjelmassa nykytilan kuvaus on suppea ja ohjelma on muutenkin pelkistetty. Vaikutusten rajausperusteet on esitetty yleisellä tasolla. Ohjausryhmän yhteystietojen puute nähdään myös heikkoutena. Lounais-Suomen ympäristökeskus pitää välttämättömänä, että tehtävän luontoselvityksen aikana ollaan yhteydessä ympäristökeskuksen luonnonsuojeluosastoon. Arviointiohjelmassa ei ole huomioitu pohjavesiasioita. Arvioinnissa tulee selvittää voimalinjan rakentamiskäiset vaikutukset pohjavesialueisiin ja pohjavedenottamoiden pohjaveden laatuun. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen mukaan on tärkeää, että ympäristövaikutuksia arvioitaessa ollaan yhteydessä paikallisiin asiantuntijaviranomaisiin mm. luonnonsuojelu- museo- ja pohjavesiasioissa.

Länsi-Suomen lääninhallituksen sosiaali- ja terveystoimi toteaa, että sähkö- ja magneettikenttien terveysvaikutuksia arvioitaessa tulisi kenttien voimakkuuksia tarkastella ja verrata asetuksen raja-arvoihin lähimpien asuinpaikkojen osalta esimerkkilaskelmin Tarkastelu tulisi tehdä koko johtojaksolla erityyppisten linjavaihtoehtojen osalta esim. sähkö- ja magneettikenttien jakaumatarkasteluna.

Pirkanmaan TE-keskuksen lausunnossa todetaan, että kehittyvä elinkeinotalous, kotitalouksien kulutuksen lisääntyminen ja vapautuneet energiamarkkinat edellyttävät sähkövoiman entistä suurempaa siirtotarvetta myös Pirkanmaan maakunnan alueella ja alueen läpi. Useiden rinnakkaisten linjojen kulku merkitsee maa- ja metsätalouden halvaantumista laajalla alueella. Laaditun selvityksen perusteella uusi sähkölinja on teknisesti mahdollista sijoittaa nykyiselle johtoaukealle. Tämä vaihtoehto tulisi olla ensisijainen koko siirtomatalla. Pirkanmaan TE-keskuksen lausunnon mukaan on oletettavaa, että johtoaukean laajentamisella pyritään varautumaan mahdollisiin tuleviin tarpeisiin. Tätä ei TE-keskus pidä ajankohtaisena, koska teknisen kehityksen uusia ratkaisuja ja nopeutta ei voida kovin tarkasti ennakoita.

Pirkanmaan metsäkeskus muistuttaa, että voimalinjan suuntaamisessa tulisi ottaa huomioon metsälain tärkeät elinympäristöt.

Hämeen tiepiirin antamassa lausunnossa muistutetaan, että vaihtoehto Ve1A:n mukainen linjaus ylittäisi useita merkittäviä yleisiä teitä uudessa maastokäytävässä ja sijoittuisi maankäytöllisesti ahtaille alueille. Tiestön kehittämisen kannalta merkittävin voimajohtolinjauksen osuus sijoittuu Hervannan ja Kangasalan sähköaseman väliselle alueelle. Uuden tien linjaus sijoittuisi nykyisen ja nyt suunniteltavan 400 kV voimajohdon kanssa samaan maastokäytävään Saarenmaan alueella. Lentolan eritasoliittymän alueella on tulevaisuudessa varauduttava siihen, että liittymän muutosten vuoksi alueen voimajohtoja voidaan joutua siirtämään. Voimajohtohankkeen yhteensovittaminen nykyisen ja tulevan tiestön kanssa ahtaalla alueella edellyttää laadukasta suunnittelua ja yhtenäispylväiden käyttöä. Infraverkoston hallitsemalla alueella tulisi voimajohdon jatkosuunnittelussa pyrkiä tavanomaista parempaan maisemakuvalliseen lopputulokseen. Voimajohdosta erikoiskuljetusreiteille aiheutuvat vaikutukset on tiepiirin kannanoton mukaan selvitettävä osana ympäristövaikutusten arviointia. Voimajohtohankkeen vaikutukset maisemaan on selvitettävä myös tiemaiseman kannalta ja pyrittävä vähentämään haitalliset vaikutukset minimiin.

Turun tiepiiri toteaa, että arviointiselostuksessa tulee kuvata kaikki voimajohtolinjauksen ja yleisten teiden ris-teämiskohdat sekä voimajohtojen korkeudet. Erityisesti on huomioitava erikoiskuljetus- ja suurmuuntajareitit. Lisäksi tulee selvittää hankkeen vaikutukset yleiseen tieverkkoon ja liikenteeseen. Mahdollisten pylväiden sijoittamisessa tulee ottaa huomioon mahdollinen teiden paikallaan parantaminen sekä pylväiden yleisten teiden suoja-alueelle sijoittamisen edellyttämät luvat.

MTK-Satakunta esittää, että linjan rakentaminen samoihin pylväisiin vanhojen linjojen kanssa otettaisiin päävaihtoehtoksi. Johtokäytävän leventämisestä aiheutuisi mm. seuraavia haittoja:

- pylväät ja harukset aiheuttavat työtekniistä haittaa ja saattavat estää tehokkaiden työkoneiden hyödyntämisen.
- pylväiden alle muodostuu viljelyä vaikeuttavia rikkakasvipesäkkeitä.
- kasvaneiden kotieläinmäärien lannanlevitykseen tarvittavasta peltomaasta pulaa jo nykyisinkin.
- metsäpalstojen pieneneminen vuoksi toisesta tai useammasta linjasta aiheutuva haitta on monen metsänomistajan kohdalla suurempi kuin ensimmäisestä linjasta aiheutuva haitta.

MTK-Satakunta edellyttää, että uuden linjan rakentamisesta aiheutuvat haitat maaseudun elinkeinotoiminnalle selvitetään perusteellisesti. Ohjelmassa maaseudun elinkeinotoiminnalle aiheutuvien haittojen arviointi on sivuutettu hyvin lyhyellä maininnalla. Kartta-aineiston pitäisi olla myös parempi ja karttamerkintöjen täsmällisempiä.

MTK - Pirkanmaan kannan mukaan hankkeen tarve ja perustelut ovat sinänsä oikeita. Linjan vaikutukset ympäristöön huomioidaan hyvin tai ainakin kohtuullisesti ympäristöllisesti tai muuten tärkeissä kohteissa. Vaikutukset ihmisten asuin- ja elinkeinon harjoittamismahdollisuuksiin jää suurimmalta osalta reittiä huomiotta. MTK - Pirkanmaan näkemyksen mukaan yksittäiselle maanomistajalle syntyy yhdestä linjauksesta merkittävä haitta, mutta kolme vierekkäistä linjaa on täysin kohtuuton haitta. Ensisijaisena vaihtoehtona tulee olla olemassa olevien linjojen kapasiteetin nostaminen.

Satakunnan Luonnonsuojelupiiri ry. edellyttää, että päävaihtoehtoksi otetaan johtoreitin rakentaminen koko matkalla yhteispylväin. Lisäksi luonnonsuojelupiiri edellyttää ohjausryhmän kokoonpanon julkistamista. Arvioinnin aikataulun suhteen luonnonsuojelupiiri toivoo, että arviointiohjelmasta annetuilla lausunnoilla on mahdollisuus vaikuttaa itse arviointiin. Luonnonsuojelupiirin mielestä arviointiselostuksessa tulee esittää, montako maastossa tehtyä työtuntia aihekokonaisuuksiin 4.3 – 4.11 käytettiin. Metsäluonnon osalta arvioinnissa tulee tutkia vaihtoehtojen vaikutukset metsäluontoon riippumatta siitä, onko vaikutusalueen metsä tiukasti suojeltua vaiko talousmetsää. Liito-oravan osalta arviointiselostuksessa tulee käydä ilmi kuinka monta liito-orava metsikköä kartoitettiin, miten ne jakautuivat kunnittain ja millä tavoin esiintymät aiotaan huomioida.

Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry:n lausuu, että jo olevien voimajohtoreittien yhteyteen sijoittuva reitti Ve 1 pirstoo entisestään luonnonalueita ja heikentää luonnonsuojelualueita. Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan alueiden käytön suunnittelussa on otettava huomioon ekologisesti tai virkistyskäytön kannalta merkittävät ja yhtenäiset luonnonalueet. Arviointiohjelmassa esitetyt vaihtoehdot pirstoisivat nimenomaan tarpeettomasti yhtenäisiä metsäalueita.

Museovirasto toteaa, että on erityisen tärkeää tarkastaa maakuntamuseoista viimeisimmät alue- ja paikallistason inventoinnit. Linjan vaikutuksesta ympäristöön on syytä tehdä lähellä suojelualueita kulkevilta osilta myös havainnekuvia. Kiinteiden muinasjäännösten osalta vaikutusten arviointia ei voida tehdä pelkästään olemassa olevien suojeluluetteloiden perusteella, koska ne ovat vanhentuneita, eivätkä muutenkaan vasta tämän päivän vaatimustasoa. Ajantasaiset tiedot tulee pyytää virastosta tai maakuntamuseosta. Lisäksi vaikutusten selvittäminen edellyttää kiinteiden muinasjäännösten maastotarkastuksia linjauksella.

Satakunnan Museon lausunnossa todetaan, että arviointiohjelmassa on esitetty ainoastaan sanallisesti valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuurimaisemat. Arvioinnissa tulee huomioida myös maakunnallisesti merkittävät kulttuurimaisemat ja yksittäiskohteet olevien selvitysten pohjalta. Alueet ja kohteet tulee merkitä samoihin karttoihin johtoreitin kanssa. Koska niissä Satakunnan kunnissa, joiden alueelle uusijohtolinjat sijoittuisi ei ole tehty kattavia kuntakohtaisia maisema- ja rakennusinventointeja, eikä kattavan inventoinnin tekeminen YVA-hankkeen yhteydessä ole välttämätöntä, riittäisi arviointiohjelmassa mainittu maisema-analyysi, joka tulee olla maisema-arkkitehdin tekemä. Uuden voimajohtolinjan alle tai välittömään läheisyyteen sijoittuvien yksittäisten rakennusten arvot tulee selvittää rakennusinventoinnein.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa sopineensa Museoviraston kanssa, että Museovirasto lausuu arviointiohjelmasta kokonaisuudessaan.

Merenkulkulaitos/Järvi-Suomen merenkulkupiiri toteaa, että vesiliikenteen kannalta paras vaihtoehto on Ve 1B, jossa linjat sijoitetaan Luodon saaren kautta. Pyhäjärven ylitykset ovat tällöin nykyisten linjojen vieressä. Muutoin merenkulkupiirillä ei ole huomautettavaa arviointiohjelmasta.

Ilmavoimien esikunnan antamassa lausunnossa todetaan, että ilmavoimien ja Satakunnan Lennoston toiminnan kannalta voidaan toteuttaa mikä tahansa arvioitavista vaihtoehtoista.

Arviointiohjelmasta jätetyt muistutukset (49 kappaletta)

Ulvila:

() () muistuttavat, että arvioinnissa tulee selvittää, mitä ja minkä suuruisia haittoja mm. logiikkakeskuksen gsm-kommunikoinnille voimajohdosta aiheutuu. Lisäksi muistuttajia huolestuttaa rakennusten maadoittamiset, mahdolliselle karjalle aiheutuvat haitat, muuntamolta kantautuva voimakas ääni sekä ns. koronailmiön esiintyminen.

() mielestä sähkölinjan voisi sijoittaa valtatie 11. varteen, jolloin linjasta tulisi mahdollisimman lyhyt. Valtatien varressa linjan huolto olisi helppoa. Edullisimpana vaihtoehtona () pitää kuitenkin linjan sijoittamista samoihin pylväisiin olemassa olevan 400 kV linjan tai 110 kV linjan kanssa.

Kokemäki:

() ja () esittävät, että linja suunniteltaisiin kokonaan uuteen paikkaan suoraan Ulvilasta Tampereelle Sääksjärven pohjoispuolitse, koska suunniteltu linja kulkisi piha-alueen yli ja rikkoisi noin 100 vuotta vanhan pihamiljöön. Lisäksi voimajohto rinnakkaislinjana toteutuessaan lohkaisisi pienen tilan hyvin kasvavasta metsämaasta suuren puuntuotantoalueen.

Kiikoinen:

Kiikoisten Maataloustuottajat ry:n mielestä uusi voimajohto tulee sijoittaa yhtenäispylväille koko matkan vanhan voimajohdon kanssa. Yhtenäispylväille rakennettaessa vältetään johtokäytävän leventämiseltä ja siitä maa- ja metsätaloudelle aiheutuvilta haitoilta. Pylväiden sijoittamiseen yhdistys kiinnittää huomiota siten, ettei niitä sijoitettaisi pienillä peltolohkoilla pellolle. Lisäksi yhdistys muistuttaa työnaikaisten vahinkojen korvaamisesta.

Vammala:

() ja () vastustavat hankkeen toteuttamista vanhan linjan viereen, koska siitä aiheutuu taloudellisia menetyksiä. Linjanhoidossa suoritettava latvojen leikkaus aiheuttaa laho-, tuholais- ja kasvuhäiriövaikutuksia. Lisäksi luonnonsuojelullisesti on arveluttavaa hakata vanhojen metsien halki valtava avolinja.

Mouhijärvi:

() esittää kannanottonaan, että nykyisen linjan viereen rakennettava uusi linja tulisi liian lähelle tilakeskusta. Lisäksi viereen rakennettava linja tuhoaisi Loilanojan lehtoa, jolla on huomattava paikallinen merkitys niin maise-maltaan, kasvilajistoltaan kuin eläimistöltäänkin. Uhanalaisista ja harvinaisista lajeista muistutuksessa mainitaan liito-orava. Myös Salmin kansallinen kulttuurimaisema on muistuttajan mielestä huomioitava arvioinnissa. Ainoana vaihtoehtona () pitää yhtenäispylväsratkaisua.

Häijään koulupiirin asukasyhdistys ry. muistuttaa siitä, miten asukasyhdistys on rakentanut Otamussillan kylätalon/kahvion TE-keskuksen, Mouhijärven ja asukasyhdistyksen rahoituksella. Kyläyhdistys on kunnostanut ja pitää nyt yllä Salmin kansallista kulttuurimaisemaa. Yhdistyksen käsityksen mukaan voimajohtolinja tulisi ainakin Kairila - Salmi osuudella rakentaa yhtenäispylväille.

() esittää kannanottonaan, että rinnakkaislinjana toteutuessaan voimajohto merkitsisi se käytännössä tontilla olevien rakennusten jäämistä linjan alle. Kannanotossa tuetaan linjauudistuksen tekemistä yhtenäispylväille Salmi – Kairila osuudella.

() ja () mielipiteessä esitetään, että vähiten haittaa kauniiseen ja monipuoliseen viljelysmaisemaan tuottava vaihtoehto on rakentaa linja yhtenäispylväille.

() muistuttaa Salmi – Kairilan kulttuurihistoriallisesta merkityksestä ja pitää ainoana toteutuskelpoisen vaihtoehdona yhtenäispylväsratkaisua.

Nokia:

() pyytää ottamaan huomioon suvun vapaa-ajanviettopaikan. Nykyiseen voimajohtolinjan ei nykyisinkään ole matkaa kuin 20 metriä. () mukaan yhtenäispylväiden käyttäminen ratkaisisi mahdollisesti syntyvän ongelman.

() ja (), () muistuttavat, että ellei rakentamatta jättäminen ole mahdollista niin johto tulisi sijoittaa yhteispylväisiin leventämättä olemassa olevaa johtokäytävää. Mittavia haittavaikutuksia, kuten maiseman tuhoutuminen arvokkaalla kulttuurimaisema-alueella, maa- ja metsätaloustöiden vaikeutuminen, mahdolliset terveydelliset haitat sekä tonttimaan ja kiinteistöjen arvon aleneminen tulisi vähentää.

() esittää, että sähkölinja vedettäisiin päällekkäislinjana, jotta maa-alueiden menetys voidaan minimoida.

() ja () ottavat kantaa vaihtoehto Ve 1B:hen. Muistuttajat mainitsevat, että väestön ei pitkäaikaisesti tulisi altistua yli 0,1 mteslaa suuremmilla magneettikentille niiden mahdollisten terveysvaikutusten vuoksi. Mielipiteessä viitataan artikkellin, jossa todetaan, että Suomen suurimpien voimajohtojen (400 kV) läheisyydessä yli 0,2 mT:n magneettikenttä voi ulottua enintään 150 metrin etäisyydelle. Sotkan alueella on 150 metrin etäisyydellä johtokäytävästä kymmeniä omakotitaloja. Terveysriskien lisäksi, tosin pienempinä haittoina muistuttajat pitävät sitä, että linja eittäimättä laskisi alueen asuntojen arvoa, voisi aiheuttaa maisemallisen haitan ja aiheuttaisi jo rakentamisvaiheessaan huomattavan haitan Luodon saaren Natura-alueen eläimistöille ja kasveille.

() ja () huomauttavat Sotkan alueelle voimajohtolinjasta aiheutuvista haitoista. Voimajohtolinja heikentää maisemaa ja Luodon saaren Natura-alueen luonnonarvoja.

Hauroisten Omakotiyhdistys ry. muistuttaa siitä, miten alue on voimakkaasti laajeneva pienkotialue. Lähimmät talot ovat tälläkin hetkellä aivan sähkölinjojen vieressä ja uudet kaavoitetut alueet ovat samalla tavalla sähkölinjojen tuntumassa. Yhdistys on huolestunut siitä, että yhtäpitäviä tutkimustuloksia sähkölinjojen vaikutuksista alueen asukkaiden terveyteen ei ole kyetty osoittamaan. Yhdistys korostaa myös Luodon saaren merkittävyyttä alueen virkistysalueena sekä sen luonnonarvoja osanan Natura-ohjelmaa.

() muistuttaa, ettei ole mitään estettä sijoittaa voimajohtoa korkeammalle yhtenäispylväisiin, jolloin välttyttäisiin maapohjan enemmältä tuhoamiselta. Voimajohtojen säteilyhaitat huomioiden järven yli menevä linja vaikuttaa vähemmän haitalliselta kuin Siuron asutuksen yli ja sen läheisyydessä menevät linjat.

() vaatii, että ko. voimajohdon rakentamista samaan johtokäytävään ainoastaan pylväitä korottamalla.

() ilmoittaa antamassaan lausunnossa, että Melon voimalaitoksen eteläpuolella siirryttäessä johtoreitiltä toiselle rikotaan lakia, koska lain mukaan vanhoja johtoreittejä on käytettävä. Uudesta reitistä aiheutuva maisemallinen muutos on merkittävä ja muuttaa radikaalisti kylämaisemaa. Linjan sijoittuminen Luodon saareen ei aiheuttaisi ongelmia, koska siellä johtokäytävä on jo olemassa. Olkiluodosta Kangasalle on olemassa 400 kV voimajohtolinja. () mukaan tätä johtokäytävää voitaisiin käyttää. () mukaan myös tulisi harkita toisen muuntoaseman rakentamista, koska yksi muuntoasema on herkkä sabotaasille.

() toteaa, että vastustaa olemassa olevan voimalinjan leventämistä, koska sähkömagneettinen säteily aiheuttaa terveydellistä vaaraa. Muistutuksessa huomautetaan lisäksi Kuljun kartanon rakennusten kulttuurihistoriallisesta merkityksestä, metsätalouden tuotosta sekä taisteluhaudasta, joka tulee jättää rauhaan jatkosuunnittelun yhteydessä. Muistuttajan mielestä ensikäden ratkaisu olisi maakaapelointi tai yhtenäispylväsratkaisu.

Pirkkala:

() ja () esittävät, että kyseinen uusi linja sekä myös vanha linja asennettaisiin vesistökaapeliksi ja nykyisetkin tolpat poistettaisiin, mikäli kuitenkin huonoin vaihtoehto otetaan käyttöön niin Pyhäjärven ylitys tulee ehdottomasti tehdä maisemapylväin. Muistuttajien mielestä voimalinja tulee tilan Isoniitty Rn:o 1:4 kohdalla ja siitä eteenpäin koko rantakaava-alueella asentaa yhtenäispylväille, jotta ranta-alueen puustoa ja metsää ei vaurioitettaisi enenmpää ja maisemat virkistysalueille pysyisivät mahdollisimman muuttumattomina.

Anian kylän asukkaat (() + kuusi muuta allekirjoittajaa) muistuttavat, että Pirkkalan metsät ja luonto kyseisellä alueella on tunnetusti kaunista ja harvinaista maalaismaisemaa, jossa on myös harvinaisia puita ja kasveja, joita ei muualla Pirkanmaalla ole. Alueella on vielä runsas lintukanta ja eläimistö, joita linjojen alta hakattavat metsiköt tulevat rajoittamaan. Asukkaat esittävät, että kyseinen uusi linja sekä myös vanha linja asennettaisiin Pyhäjärven kohdalla vesistökaapeliksi ja nykyisetkin tolpat poistettaisiin, mikäli kuitenkin huonoin vaihtoehto otetaan käyttöön niin Pyhäjärven ylitys tulee ehdottomasti tehdä maisemapylväin.

() kiinnittää muistutuksessaan huomiota voimajohtopylväiden maisemaa heikentäviin vaikutuksiin vilkkaassa vesiliikenteessä olevalla Pyhäjärven alueella. Muistutuksessa huomautetaan myös siitä vaaratekijästä, joka voimajohdoista aiheutuu vilkkaalle lintujen kevätmuuttoreitille. () mielestä mahdollinen siirtyminen voimajohdolla Pyhäjärven rannalta toiselle tulisi tehdä vedenalaisella kaapelilla, vaikka se olisikin kalliimpi kuin pylväsvaihtoehto.

() ja () muistuttavat, että Pyhäjärven ylitys on erityinen ongelmakohta. Pyhäjärven Kaivannonselkä on ylityskohdalta arvokas maisemallisten ja luonnonarvojen vuoksi, lisäksi sen rannat ovat varsin taajan asuttuja. Kaivannonselän rannoilla on voimassa varsin tuoreet ja onnistuneet rantojenkäytön yleiskaavat. Siirtyminen Pyhäjärven rannalta toiselle tulisi tapahtua kaapelointia käyttäen. Kaapeloinnista tulevaa lisähintaa () pitävät varsin kohtuullisena saavutettaviin maisema- ja luonnonarvoetuihin nähden.

Lempäälä:

() ja () esittävät mielipiteenään, että voimajohdon rakentamista ei tulisi tehdä nykyisen voimajohdon viereen, koska voimajohto aiheuttaa monenlaisia rajoituksia, kuten säteilyn vaaraa, puiden kasvun rajoituksia, eläinten laidunnusongelmia. Kolkkihien näkemyksen mukaan voimajohto tulisi rakentaa Tampereen pohjoispuolitse käyttäen kaapeliyhteyttä Näsijärven kohdalla.

MTK - Lempäälä ry. muistuttaa, että rakentaminen tulisi toteuttaa siten, jos linja todella tarvitaan, ettei linjakatua tarvitse leventää yhtään, koska pylväitä korottamalla haitat minimoituvat. Levenevä linjakatu aiheuttaa myös maisemallisen haitan. Arviointiohjelmassa erityisesti tarkasteltavaksi kohteeksi punaisella merkitty osuus tulisi ulottaa koko Lempäälän alueelle. Mikäli linja on pakko rakentaa tulisi se tehdä vaihtoehto 1A:n mukaan tai numeroimattoman teknisen vaihtoehdon mukaan. 0-vaihtoehtoa, eli voimajohdon rakentamista jättämistäkin vastaan ei yhdistyksellä ole. MTK-Lempäälä ry. huomauttaa lisäksi siitä, ettei heiltä ole yhteysviranomaisen toimesta pyydetty asiasta lausuntoa.

() yhdessä kuuden muun allekirjoittajan kanssa esittää kannanottona, että vaihtoehto Ve 1 on sekä maanomistajien että luontoarvojen kannalta huonoin vaihtoehto. Allekirjoittajat pitävät kohtuuttomana voimajohdon alle jäävän maapohja-alueenkasvamista. Lisäksi muistutuksessa mainitaan, että voimalinjan molemmiin puoliin on valmistunut kyläkaava Lempäälän kunnan ilmoittamien rajojen puitteissa. Voimalinjan levennys ja osin yhtenäispylväsvaihtoehtokin romuttaisi laaditun kyläkaavan ydinalueen rakennussuunnitelmat. Voimajohtojen sijoittumista noin 30 metrin etäisyyteen lähimmistä asumuksista voidaan pitää terveysriskinä. Avoimen maaston lisääntyminen lisäisi myös ainakin voimalinjan reuna-alueiden tuulenkaatotuhojen vaikutuksia. Maaperän kosteusolosuhteiden muuttuminen aiheuttaisi arvaamattomia heijastusvaikutuksia, joita ei voida edes ennakoita. Vaihtoehto Ve 1A on muistuttajien mielestä suositeltavin ja ympäristöystävällisin vaihtoehto. Vaihtoehdon suuremmat kustannukset eivät saisi nykypäivänä olla esteenä hankkeen toteutumiselle vaihtoehto Ve 1A:n mukaisena. Mikäli hanke toteutetaan yhtenäispylväin, niin niiden maisema- ym. haitat tulisi minimoida. Pylväiden korkeuden lisäyksen tulisi jäädä mahdollisimman pieneksi. Voimajohdot tulisi merkitä selkeästi myös lintujen törmäyksen estämiseksi. Yhtenäispylväiden korkeuden lisääntyminen rumentaa entisestään ja laajasti maisemakuvaa, mikä vaikuttaa alentavasti ja eriasteisesti ympäristön maan arvoon.

() ja () sekä () yhdessä kolmenkymmenen maanomistajan kanssa vaativat ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta antamassaan huomautuskirjelmässä, että ympäristövaikutusten arviointi on suoritettava uudelleen. Muistuttajat huomauttavat, että lähestymisnäkökulma O-vaihtoehtoon on virheellinen, koska sähkönkulutus ja –tuotanto Suomessa ei ole tasapainossa. Muistuttajat peräyvät selvitystä siitä, miten Jämsänjokilaakson ja muun Keski-Suomen kasvanut energiatarve tyydytettäisiin uudella paikallisella tai alueellisella sähköntuotannolla. Keski-Suomessa tuotettu energia poistaisi Ulvila – Kangasala välisen johto-osan rakentamisen. Rakentamatta jättäminen merkitsisi myös maisema-, maanmenetys ym. haittojen eliminointia. Muistuttajat kiinnittävät huomiota linjan alle jäävän metsätalousmaan kokoon ja siitä aiheutuvan kantorahatulon menetykseen. Ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa on vedottu valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteiden määräyksiin. Ohjelmassa ei kuitenkaan kerrota, koska ja minkä sisältöisenä valtioneuvosto on maankäyttö- ja rakennuslain 22 §:n perusteella päättänyt jotakin. Tällainen peruskysymys tulee arvioinnissa tuoda esille. Vasta tämän jälkeen on mahdollista ottaa kantaa siihen, että onko arviointi laillisesti tai asiallisesti oikein tehty. Muistuttajat esittävät, että vaihtoehtona muun ohessa tulisi tutkia voimajohdon rakentaminen pelto- ja vesialueita hyödyntäen, koska pelto- ja vesialueilla haitta koskee ainoastaan pylväspaikkoja. Huomautuskirjelmässä mainitaan, että sähkötekniisesti täytyy olla mahdollista rakentaa linja jo olemassa olevia johtopylväitä korottamalla. Muistuttajat pitävät vaihtoehto Ve 1 mukaisen linjakäytävän leventämisestä Lempäälän ja Pirkkalan alueella maankäyttö- ja rakennuslain 1 §:n 1 momentin vastaisena. Arviointiohjelma on muistuttajien mielestä sisällöltään maankäyttö- ja rakennuslainvastainen ja enempi linjan suunnittelu ja rakentaminen on keskeytettävä.

() on jättänyt mielipiteen, jossa hän mainitsee, että johtokäytävän leventäminen aiheuttaisi voimajohdon sijoittumisen pihapiiriin. Tämä aiheuttaisi haitallisia vaikutuksia maisemaan, asumisviihtyvyyteen sekä terveyteen. Linja-aukon leventäminen aiheuttaa tilalle kohtuutonta haittaa niin maankäytössä kuin esteettisyydessäkin.

Tampere:

Hervanta – Seura Ry. esittää mielipiteenään, että heidän Sääksjärven yleisötilaisuudessa esittämänsä, nykylinjaukseen verrattuna pohjoinen ja eteläinen vaihtoehto puuttuvat arviointiohjelmasta. Hervantajärven ja Koukkurahkan – Houkanvuoren arvokkaiden luontoalueiden maisemassa sekä laajennettu että korotettu voimalinja näkyisivät häiritsevästi ja aiheuttaisi kohtuutonta haittaa maanomistajille. Seura on laatinut Hervannanmaan kyläsuunnitelmaa, jossa yhteydessä on suunniteltu useita uusia rakennuspaikkoja. Seura esittää, että vaihtoehtoja tulee tarkastella mitä suurimmalla huolellisuudella ja mahdollisten tulosten perusteella siirtää koko voimajohto pois yhdistyksen toimialueelta. Yhdistyksen mielestä voimalinja sopisi ympäristöarvojen kannalta parhaiten Siivikkalan – Aitolahden - Juoponlahden, tai vastaavalle linjalle.

() ja yhdeksän muuta allekirjoittajaa esittävät kantanaan, että vaihtoehto Ve 1 on tarkoituksenmukaisin ja vaihtoehtoista edullisin. Näsijärven alitse erilaisten maankäyttökaavojen sitomalle alueelle linjan tuonti on hankalaa. Rakentaminen on teknisesti erittäin vaikeata ja kallista.

Kangasala:

() ja () valittavat sähkökenttärajojen ylittymistä puolella verrattuna edellisiin mittauksiin. Heidän näkemyksensä mukaan rajat ovat ihmisten keksimiä ja vaikutuksista ihmisiin ei ole todellista näyttöä. Lisäksi sähkölinjan psykologiset vaikutukset ovat moninkertaisia sähkökenttäarvoihin verrattuna. Sähkölinjan rakentaminen aiheuttaisi lisäksi tilalla maiseman tuhoutumista sekä alueen hyödyntäminen potentiaalisena asuntoalueena heikkenisi. () ehdottavat, että sähköenergia siirretään Tampereen kautta Kangasalle, tai mikäli linja tulee kuitenkin omistamansa tilan vierestä niin se rakennettaisiin maakaapelina Murto – Lentola välillä.

() esittää, että arvioinnissa johtoalueen ihmiset sekä luonnonvara-alalta ansionsa hankkivat on jäänyt huomiotta. Arviointiohjelma lähtee () näkemyksen mukaan ehkä jo etukäteen toteutettavaksi päätetyn vaihtoehdon pönkitämisestä, koska O-vaihtoehdon on oltava myös aina mahdollinen. O-vaihtoehtoa ei saisi jättää jättää huomiotta. Johtokapasiteetin lisääminen toisi lisää siirtokapasiteettia linjaan. () muistuttaa, että mahdollinen 2 – kehätie tuo yhdessä arvioitavan johtohankkeen kanssa maanomistajille menetyksiä. Erikseen arvioitaessa hankkeiden vaikutukset eivät ehkä näytä kohtuuttomilta, mutta yhteisvaikutukset aiheuttavat elinkeinon harjoittamisedellytysten loppumisen. Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa on energiahuollolle annettu erityisasema, mutta ko. tavoitteissa

ei saa jättää huomioimatta maankäyttö- ja rakennuslain 5 §:n sisältöä. () esittää näkemyksensä, että arviointiohjelmassa on elinkeinotoimintaan sekä maa- ja metsätalouteen kohdistuvat haitta-arviot ja menetelmät jätetty liian vähälle huomiolle. Epävarmuustekijöitä käsittelevä osa on lyhyehkö ja vaihtoehtojen vertailumenetelmät jättävät kuvan koko arviointiprosessin tarpeellisuudesta.

Kunta ei käynyt ilmi

() esittää toivomuksen, että uusi sähkölinja rakennettaisiin olemassa olevan linjan yhteyteen, jolloin peltotyöt eivät vaikeutuisi eikä maisema heikkenisi.

() vaatii linjan rakentamista samaan johtokäytävään yhtenäispylväille, koska linja kulkee asuinrakennuksen lähellä.

YHTEYSVIRANOMAISEN LAUSUNTO

Yleistä

Arviointiohjelma kattaa YVA-asetuksen 11 §:ssä mainitut arviointiohjelman sisältövaatimukset. Arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Tiedottaminen, kuuleminen ja vuorovaikutus.

Alkavasta arviointimenettelystä tiedotettiin ja järjestettiin yleisötilaisuudet ennen sen aloittamista. Yleisötilaisuuksissa esille tulleita vaihtoehtoja on valittu arvioinnissa tarkasteltaviksi vaihtoehdoiksi. Arviointiselostuksen luonnosvaiheessa, syyskuun 23 päivä Ulvilassa, syyskuun 24 päivä Karkussa sekä syyskuun 25 päivä Lempäälässä, järjestettävissä yleisötilaisuuksissa käydään hankevastaavan toimesta läpi arviointiohjelmasta saadut mielipiteet ja esitetään niille vastineet. Tilaisuuksissa yleisölle esitellään alustavat arviointimenettelyn tulokset. Yhteysviranomaiselle lähetetystä mielipiteistä on ollut helppo selvittää mitä alueita ja vaihtoehtoja ne koskevat.

Yhteysviranomaiselle annetuissa lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että ohjausryhmän tiedot arviointiohjelmasta puuttuvat. Arviointiohjelman kohdassa 2.3 on esitetty kaavio ympäristövaikutusten arvioinnin kulusta sekä siihen liittyvä tiedottaminen ja vuorovaikutus. Kaaviossa esiintyy myös ohjausryhmän kokous. Ohjausryhmätermin käyttö on ympäristövaikutusten arvioinnissa harhaanjohtava, koska laki määrittelee selkeästi vastuut hankevastavalle ja yhteysviranomaiselle, eikä tunne ohjausryhmätoimintaa. Arvioitavassa hankkeessa ohjausryhmätermin sijaan parempi termi olisi sidosryhmäkokous. Ohjausryhmä saattaa antaa kansalaisille kuvan mukana olevien tahojen kytkeytymisestä prosessiin, mikä ei vastaa todellista tilannetta. YVA-lain hengen mukaan menettely on avoin prosessi, jossa asukkailla ja muilla intressiryhmillä on mahdollisuus osallistua mahdollisimman aikaisessa vaiheessa hankkeen suunnitteluun sekä esittää mielipiteensä hankkeesta, sen vaikutuksista ja sen vaihtoehdoista.

Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiohjelmassa esitetty tiedottaminen ja kansalaisten kuuleminen täyttävät ne kriteerit, jotka laissa osallistumiselle ja vuorovaikutukselle asetetaan.

Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Vaikutuksia ihmisten terveyteen tulee arvioida siten, että sähkö- ja magneettikenttien terveysvaikutuksia arvioitaessa kenttien voimakkuuksia tarkastellaan ja verrataan asetuksen raja-arvoihin lähimpien asuinpaikkojen sekä olemassa olevien että myös kaavoituksessa suunniteltujen osalta esimerkkilaskelmin. Tarkastelu tulee tehdä koko johtojaksolla erityyppisten linjavaihtoehtojen osalta esim. sähkö- ja magneettikenttien jakaumatarkasteluna.

Vaikutuksia elinoloihin ja viihtyvyyteen tulee tarkastella huolellisesti siten, että siinä ei sivuuteta elinkeinotoiminnan harjoittamisedellytyksiä. Ennen kaikkea pääelinkeinon harjoittamistoimintaan tulee kiinnittää huomiota. Linjavaihtoehtojen pituudesta johtuen elinoloja ja viihtyvyyttä koskevassa selvityksessä kansalaisten aktiivisuudella on suuri merkitys, jossa lain hengen mukainen vuorovaikutus ja osallistuminen ovat merkityksellisiä.

Vaikutukset maaperään, vesiin, kasvillisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen.

Arviointiselostuksessa tulee käydä ilmi arvioidut vaikutukset maaperään sekä pohjavesiin. Ennen kaikkea rakentamisaikaiset vaikutukset saattavat olla merkittäviä niin yhdyskuntien kuin yksityisenkin vedenhankintaintressin kannalta. Vesiin kohdistuvia rakentamisaikaisia vaikutuksia tulee tarkastella paitsi Ve 1A:ssa (Tampereen pohjoispuolinen), jossa vaikutukset saattavat olla todella merkittäviä niin myös muilla osilla, joissa toiminta saattaa aiheuttaa mm. pelto- ja metsälohkojen kuivatuksen heikkenemistä sekä veden samentumista alapuolisissa vesistöissä.

Hankkeen vaikutusalueelta on selvitetty liito-oravien esiintyminen EY:n luontodirektiivin liitteen IV a johdosta. EY:n luontodirektiivin liitteeseen IV a sisältyy myös muita lajeja, joita voi esiintyä voimajohdon vaikutusalueella. Mikäli tällaisista lajeista saadaan tietoa, on ne syytä selvittää arviointimenettelyn kuluessa ja arvioinnin jälkeen tietoon tulleiden esiintymien osalta myöhemmissä suunnitteluvaiheissa. Arviointiselostuksessa on syytä kuvata ne tietolähteet ja selvitysmenetelmät, joiden perusteella vaikutukset lajeihin ja elinympäristöihin on arvioitu.

Vaihtoehto 1B:ssä (Luodonsaari) on huomioitava luonnonsuojelulain 65 §:ssä mainittu Natura-arviointi, joka olisi syytä laatia ympäristövaikutusten arvioinnin yhteydessä, koska etukäteen arvioiden ko. vaihtoehdon valinta saattaa merkitä niiden luontoarvojen merkittävää heikkenemistä, joidenka perusteella alue on sisällytetty tai tarkoitus sisällyttää Natura 2000 – verkostoon.

Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön.

Arviointiohjelmassa on kattavasti esitetty niitä maankäytönsuunnitelmia, mitä ohjelman laatija on saanut tietoonsa. Annetuissa lausunnoissa on tuotu esille myös muita kulttuuriperintöön, yhdyskuntarakenteeseen, taajama- tai kaupunkikuvaan sekä maisemaan liittyviä tekijöitä. Arviointiselostuksessa on selkeästi esitettävä ne toimenpiteet, joilla edellä mainittuihin tekijöihin kohdistuvia haittoja vähennetään. Maisema-arvioinnissa tulee kiinnittää huomiota niin luonnonmaisemaan kuin rakennettuun maisemaan. Myös ns. teknistä vaihtoehtoa (yhtenäispylväät) tulee käsitellä myös YVA -lain 2 §:ssä mainittujen tekijöiden osalta, koska toteutuessaan sen vaikutukset etenkin maisemaan saattavat olla huomattavia.

Vaihtoehtojen valinta

Hankkeesta vastaava on esittänyt perustelut vaihtoehtojen valinnalle. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointiselostuksessa tulee 0-vaihtoehtoa käsitellä siten, että siitä tulee selkeästi ilmi nykyisen linjan sähkönsiirtokapasiteetin riittämättömyys sekä se, että onko sähkönsiirtoteknisesti mahdollista lisätä nykyisen linjan siirtokapasiteettia. Saatujen muistutusten perusteella edellä mainittu on tärkeä osa 0-vaihtoehdon käsittelyä.

Muuta

Vaikutuksia arvioitaessa on kaikkia osatekijöitä tarkasteltava rakennusaikaisena, käyttöaikaisena kuin myös käytönjälkeisenäkin kysymyksenä. Arviointiselostuksessa on syytä vastata mahdollisimman selkeästi lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin kysymyksiin ja huoliin ja mahdollisuuksien mukaan ottaa huomioon niissä esitetyt seikat. Arviointiselostuksessa tulee käydä ilmi, miten hankkeessa on yhdennetty muut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuin energiahuoltoon liittyvät tavoitteet.

Yhteysviranomaisen lausunnosta tiedottaminen

Pirkanmaan ympäristökeskus lähettää yhteysviranomaisen lausunnon tiedoksi lausunnonantajille ja muistuttajille.

Lausunto on nähtävissä internetissä osoitteessa:
<http://www.ymparisto.fi/poltavo/yva/arkisto/pir/5/index.htm>.

Kopiot arviointiohjelmasta saaduista lausunnoista ja muistutuksista on toimitettu aiemmin hankkeesta vastaavalle ja arviointiohjelman laatijalle.. Alkuperäiset asiakirjat säilytetään Pirkanmaan ympäristökeskuksessa.

Apulaisjohtaja

Hannu Wirola

Rakennusmestari

Pekka Ruokonen

LIITTEET Maksun määräytyminen ja muutoksenhaku

TIEDOKSI

Ympäristöministeriö

Suomen ympäristökeskus (lausunto ja 2 kpl arviointiohjelmia)

Lausunnonantajat

Muistuttajat

Alueelliset ympäristökeskukset